

Як то співак проклинає

Юрій Федькович

Стояв давно десь замок величний на весь край,
Далеко го було видко — аж поза море в гай;
Докола замку цвіли городи по двору.
В городах грали води в долину то вгору.

Сидів у тім палаці король ци цар відий;
Сидів він на столиці похмурний та блідий,
Бо що робив — то страх був, вражда — що розказав,
Недоля — що подумав, а кров — що написав.

Два славні співаченьки прийшли раз у той край,
Оден, як сокіл, сивий, а другий — саме май.
Старенький з арфов їхав на коню воронім,
А молод співаченько йшов пішки попри нім.

Старенький так му каже: "Ну ж, синку, пам'ятай, —
Найкращі наші пісні тепер си нагадай,
Добудь усеї сили, утіхи та жалю,
Бо маємо співати лихому королю".

Вже стали у світлиці старий із молодим...
Король сів на столиці, цариця сіла з ним;
Король — страшний, прибраний, гей поломінь в печі,
Цариця — люба, мила, гей зоронька вночі.

Тот сивий співаченько на струнах як заграв,
То срібний его голос все вище ся змагав,
З ним пісня молодого запіла в любий звук,
А в ній ся відзиває старого мутен гук.

Співають о коханню, співають о гаразді,
О вірі і о честі, о славі, о слажді,
Співають усе красне, що в людях людських є,
Співають усе любе, що в серці людським б'є.

Забувся кепкувати дворян, безличний трут,
Зухвалі жовняриська поклони богу б'ють;

Цариця не могла вже зневолити чувствам —
Узяла квітку з грудей та й дала співакам.

"Звели-сте мої люде, тепер ще й дружину!?" —
Так крикнув цар остеклий, гей змій, ся лиш здригнув
Та й шпурив острий палаш молодцеві у грудь —
Місяць пісней з них посоки кроваві д горі б'ють.

І гей би буря мела, так кождий утікав.
На рученьках старого співак уже сконав;
Плащем его вгортає, виносить го надвір,
Садить на ворон-коня, лишає дикий двір.

Но перед пишнов брамов співак старенький став
І вхопив свою арфу, що славов досі грав,
Та й тріснув нев до слупа камінного оклік,
Та й крикнув, аж ся голос по всіх мурах промик:

"О горе — ясні мури! Навіки най же тут
Ні струна не задзвонить, ні пісні не звучуть!
Ні, — плач лиш та неволя най вами гомонить,
Аж кара вас господня на грузь не розвалить!

О горе вам, городи, тобі, маєвий цвіт!
Дивіть, яке се личко, дивіться, ой дивіть!
Аби-сте повсихали керниці, джерела,
Камінем поставали, без кіти, без зела!

О горе чорний збую, піб'є тя наша кров,
Аби-сь ти більше слави на світі не найшов!
Ім'я твоє най піде у пропасть та у ніч,
Як дух той, що сконає, вітрами піде пріч!"

Старий прорік се слово, а господь его чув.
Де замок став бувало, то як би і не був!
Лиш слуп оден голосить, який тут раз був збит,
І той уже попукав — туй-туй ся повалить.

А де городи були — пустиня на оклік,
Не видко стебелинки, водиці ані пік.
Царя ніхто ні в пісні, ні в книзі не згадав —

Западок і Забуток! Співак го так прокляв.